

neke poglobitne napake, in ta je „pogoj“, da se v šoli na Maverlu rabi nemški jezik kot učni jezik in da se slovenščina uči kot obligaten predmet. Čemu ta pogoj? Kdo ga je zahteval? Ko je stiglo lanskega leta na c. k. okrajni šolski svet črnomaljski vprašanje, kako da bi se imelo podučevati v novi šoli na Maverlu, je hotel ta pred vsem točno seznati, katere narodnosti je kateri všolani otrok. V to svrho odšel je črnomaljski okrajni šolski nadzornik na lice mesta in govoreč osobno z vsakim pojedinim ušolanim otrokom, poizvedel je, da je med 45 učenci 11 otrok, ki samo nemški znajo, 4 so, ki znajo nemški in umejo slovenski, vsi drugi, to je 30 otrok, so Slovenci, od katerih 14 zna samo slovenski.

Na podlagi teh resničnih podatkov šel je potem okrajni šolski svet na svoj sklep in priporočil dva oddelka, oddelek slovenski in oddelek nemški s poludnevним podukom.

Vodila ga je pri tem sklepanji „justitia“, ki je „fundamentum regnorum“, posebno pa še previdnost in skrb, da, ker je Maverl blizu kočevske meje, ostane zagotovljen ljubi mir med Slovenci in Nemci. (Dobro! dobro!)

Ta ukrep dobil je potem pri c. kr. deželnem šolskem svetu svoje odobrenje s tem naročitim naglasom, da se v smislu obstoječih postav drugače odločiti ne dá.

Ali zdaj je priletela bomba iz Dunaja in čas miru in sprave je bil pokopan.

Intimirani o tem nemški „Schulverein“, razkačen, da se mu ni takoj ustreglo, ni hotel kratko ni malo nič vedeti o šoli z dvema oddelkoma in brez vseh okolišev odpisal je, da take šole podpirati ne more, ker to ne stoji niti v njegovih pravilih, niti v njegovih težnjah.

Tega odpisa prestrašila se je kranjska dežela in da se ne bi zamerila nemškemu „Schulverein“, začelo se je nervozno gibanje po dotičnih krajih, nabira podpisov na nos na vrat, začel je remonstrirati tudi sam deželni odbor in — visoki c. kr. deželni šolski svet, pozabivši na obstoječe razmere, katere so mu še malo prej (5. maja t. l.) merodajne in svete bile, pozabivši na visoko svoje dostojanstvo kot viša šolska oblast, — premenil je čez mesec dni svoj prvi sklep in izpekel „Schulverein“ pogačo po nemškem okusu, pogačo z napisom: dovoljuje se nemška šola itd.

Kdo je tedaj prouzročil ta nenaravni, ta nezaslišani pogoj, da bi se zaradi 11 nemških otrok moralo učiti 34 drugih v tujem jeziku? Prouzročil ga je nemški „Schulverein“. In kdo je bil pripravljen udati se „Schulvereinovi“ volji? Visoki c. k. deželni šolski svet kranjski.

Nemški „Schulverein“, tisti „verein“, čegar agenti divjajo kakor besni s svojim kužnim ponemčevalnim misijonom po slavjanskih deželah avstrijskih in uže tudi po Ogerskem, kjer se jim pa neusmiljeno slabo godi, kajti sami tamošnji Nemci jih nejevoljno od sebe podé; „verein“, ki brezobzirno pa nekaznjen prestopa svoje statute in meje; „verein“, ki očitno objavlja, da z izvnanimi denarji dela pri nas nemško propagando; „verein“, ki s takim denarjem in drugimi obljubami zapeljuje ljudstvo in učitelje naše, da mu postanejo voljno in podlo orodje; „verein“, ki nam ruši v domovini mir in dela vse večjo razdraženost: ta zloglasni „verein“ daje tedaj smoter našemu deželnemu šolskemu svetu, kakor je dokazano v navedenem slučaju, ki ostane — žalostnega spomina — ovekovečen v aktih naših deželnih šolskih oblastij.

Ker mi predobro znamo, kdo je ta velikohrupni nemški „Schulverein“, od kod mu je fond in kakošno parolo da ima, podalimo dne 19. t. m. z znano interpelacijo do gosp. deželnega predsednika in pričakujemo,

kakor tudi smemo na temelji resnice in pravice pričakovati, da se II. nepostavni sklep deželnega šolskega sveta o šoli v Maverlu uniči.

Zato protestiramo svečano proti zgoraj omenjenemu pogoju, ter izrekamo, da mi tega protipostavnega pogoja ne bomo nikoli vzeli na znanje. (Obče burno odobravanje in dobro-klici med poslanci in poslušalci.)

Ker je bila ta seja ena najbolj zanimivih in živahnih, hočemo vse govore kolikor mogoče, natančno ponatisniti. Da pa ne pretrgamo rednega poročila, opomnimo danes, da so bili vsi nasveti narodnih poslancev od večine zavrženi in proračun normalno-šolskega zaklada za l. 1883. po nasvetih finančnega odseka potrjen.

Interpelacija posl. Navratila in tovarišev

do preblagorodnega gospoda c. kr. deželnega predsednika.

Po §. 1. občinskega volilnega reda za vojvodstvo kranjsko od 17. februarja 1866. l. imajo pravico voliti (2. f) načelniki in viši učitelji občinskih ljudskih učilnic in vodje, profesorji in učitelji viših učilnic v občini.

Vzlic tej jasni postavni določbi je pri predstojajočih občinskih volitvah v Rudolfovem županstvu gg. Florentina Hrovata, vodjo tamošnje ljudske šole, Rafaela Klemenčiča, Bernarda Vovka, Ladislava Hrovata in Ignacija Stavdaherja, c. k. profesorje na tamošnji gimnaziji, izpustila iz imenika volilcev. Proti tej nepostavnosti o pravem času vložena reklamacija je bila ovržena od reklamacijske komisije in tudi poziv je bil od c. k. okrajnega glavarstva odbit, ne da bi bilo ono navelo katerih razlogov za svoj odlok.

Ker se s tem ravnanjem c. k. okrajnega glavarstva v Rudolfovem prelamlja občinski red za Kranjsko, ker se dalje s tem krati državljansom njihova v osnovnih zakonih zagotovljena državljanska pravica, in ker c. kr. okrajno glavarstvo v Rudolfovem pritruje taki nezakonitosti,

vprašajo podpisani preblagorodnega gosp. deželnega predsednika:

1. Ali mu je znano, da se za predstojajoče volitve v Rudolfovem vodja ljudske šole in štirje c. kr. profesorji tamošnje gimnazije niso vpisali v imenik volilcev in da je tudi c. k. okrajno glavarstvo proti tej nezakonitosti vloženi priziv odbilo?

2. Kaj misli storiti, da se vprihodnje zabranijo taki deželnim in državnim temeljnim zakonom protivni odloki?

Interpelacija

do c. kr. deželne vlade.

Prav goste so pritožbe o napakah, nahajajočih se v posestnih polah, na podlagi katerih se ima plačevati novi zemljiški davek. Pa temu se ni čuditi, ako je res, kar se je sploh govorilo, da se je pri spisovanju dotičnih posestnih pol veliko manj gledalo na zanesljivost pisalcev, kakor na to, kdo pisanje ceneje preiskrbi. — Reklamacije pripuščene zoper novo vcenitev zemljišč imele so sicer tudi nalogo odstraniti napake gledé posestnikov in gotovo se je mnogo takih napak popravilo, vendar pa jih je, kakor se zdaj kaže, še ostalo mnogo in posebno so ostale take napake, na katerih poprave dotičniki niso mogli misliti, posebno ako se je komu v taki občini pripisalo posestvo — v kateri ničesar ni posestoval, katere morebiti še celó poznal ni.